

IK Bistand AS
Hvamstubben 14
2013 SKJETTEN

VÅR REFERANSE
23/3422

DERES REFERANSE

DATO
08.04.2024

Tilsynsrapport - vedtak

Finanstilsynet viser til stedlige tilsyn 30. mars og 27. september 2023. Tilsynet omfattet det godkjente regnskapsselskapet IK Bistand AS, org. nr. 920 035 159, og dets daglige leder som er statsautorisert regnskapsfører.

Tilsynet avdekket alvorlige feil og mangler i oppfyllelsen av lovkrav på flere sentrale områder. Dette omfatter både lovkrav som gjelder virksomhetsstyringen i selskapet, etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og krav som gjelder for utføringen av regnskapsoppdrag. Manglenes art og omfang er av en slik karakter at Finanstilsynet mener at selskapets godkjenning som regnskapsselskap skal kalles tilbake. Vedtak om tilbakekall av godkjenning som statsautorisert regnskapsfører er også sendt regnskapsselskapets daglige leder i brev 8. april 2024.

Tilsynsrapporten og vedtaket bygger på dokumentasjon som er innsendt i forbindelse med tilsynet, avdekkede forhold under tilsynet og etterfølgende korrespondanse, senest ved selskapets kommentarer til Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport og varsel om vedtak.

Finanstilsynet har vurdert selskapets kommentarer og oversendt dokumentasjon, og kommet til at dette ikke endrer Finanstilsynets oppfatning om at det skal fattes vedtak om tilbakekall av selskapets godkjenning som godkjent regnskapsselskap. Selskapets kommentarer til varslet vedtak og Finanstilsynets vurderinger av disse følger fortløpende under punkt 4 og 5.

1. Vedtak

Finanstilsynet fatter med dette følgende vedtak:

Med hjemmel i regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav b tilbakekalles IK Bistand AS, org. nr.920 035 159, sin godkjenning som regnskapsselskap.

Vedtaket settes i kraft **31. mai 2024**.

Konsekvensen av vedtaket er at selskapet ikke lenger har anledning til å påta seg regnskapsføring for andre i næring. Selskapet har heller ikke lenger adgang til å benytte tittelen "godkjent regnskapsselskap".

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Klagenemnden for revisor-, regnskapsfører- og inkassosaker. Forvaltningsloven

§§ 18 og 19 om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

Det kan søkes om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42.

2. Innholdet i tilsynsrapporten

- Nærmere om tilsynet, se punkt 3
- Forhold som Regnskap Norge har avdekket, se punkt 4
- Forhold som Finanstilsynet har avdekket, se punkt 5
- Rettslig grunnlag og nærmere om vilkårene i loven for å kunne fatte vedtak, se punkt 6
- Hvorfor Finanstilsynet mener at vedtak er nødvendig, se punkt 7

3. Nærmere om tilsynet

Tilsynet ble gjennomført som stedlige tilsyn.

Under tilsynet i mars 2023 ble det opplyst om at regnskapsselskapet hadde hatt kontroller fra bransjeforeningen Regnskap Norge og etter behandling i dens Disiplinærutvalg blitt ekskludert fra foreningen for en periode på to år. Finanstilsynet var ikke kjent med opplysningene før på tilsynstidspunktet. På bakgrunn av dette varslet Finanstilsynet om at det ville bli avholdt et fortsatt tilsyn for å kunne gå gjennom oppdragsdokumentasjonen for et nytt regnskapsår. Dette tilsynet ble avholdt i september 2023. Enkeltoppdragene som ble gjennomgått under tilsynet i mars vil derfor ikke omtales særskilt i denne rapporten. Manglene som Regnskap Norge avdekket ved sine kontroller er imidlertid langt på vei de samme manglene som Finanstilsynet avdekket under tilsynet i mars, men også under tilsynet i september.

På tilsynet i mars møtte vedkommende som både er selskapets daglige leder og statsautorisert regnskapsfører sammen med styrets leder og en medarbeider. På tilsynet i september møtte kun styrets leder og medarbeideren. Det ble opplyst at daglig leder og statsautorisert regnskapsfører var syk den aktuelle dagen.

Formålet med Finanstilsynets tilsyn var å kontrollere om selskapets organisering, rutiner og intern kontroll er i samsvar med regnskapsførerlovgivningen, herunder god regnskapsføringsskikk. Også etterlevelsen av regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning ble kontrollert.

Ettersom regnskapsførere har en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet, omfattet derfor tilsynet også kontroll av selskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet undersøkte videre selskapets risikostyring, herunder virksomhetstilpasset risikovurdering, håndtering av risikoene og rapportering, jf. risikostyringsforskriften.

Ny regnskapsførerlov og ny bransjefastsatt standard for god regnskapsføringsskikk (GRFS) trådte i kraft fra 1. januar 2023. For enkeltoppdrag som er gjennomgått under tilsynet gjaldt den tidligere regnskapsførerloven og den tidligere GRFS. Innholdet i det tidligere regnskapsførerregelverket ble imidlertid i all hovedsak videreført i ny lovgivning. Feilene og manglene som ble avdekkete ved gjennomgang av enkeltoppdrag er derfor også mangler etter gjeldende regnskapsførerregelverk.

4. Forhold som ble avdekket av Regnskap Norge

Regnskapselskapet hadde ordinær kontroll i 2020 av Regnskap Norge. Kontrollen avdekket mange mangler på sentrale og kritiske områder, og kontrollutvalget i Regnskap Norge fattet derfor vedtak om ny kontroll. Etterkontrollen ble gjennomført i 2021. Ettersom det ved denne kontrollen også ble avdekket mangler ved virksomhetsutøvelsen ble saken oversendt til Disiplinærutvalget i Regnskap Norge, og det ble fattet vedtak om eksklusjon fra medlemskap i foreningen i to år.

Finanstilsynet har innhentet kontrollrapport fra Regnskap Norge, og det fremkommer her at det ble funnet følgende avvik:

- manglende rutiner etter hvitvaskingsregelverket
- manglende beredskapsplan
- mangler ved kontrollhandlinger ved søknad etter kompensasjonsordningen
- manglende risikovurdering etter risikostyringsforskriften
- manglende utarbeidelse av spesifikasjoner av pliktig regnskapsrapportering
- manglende avstemminger
- mangler i oppdragsdokumentasjon

Finanstilsynet bemerker at dette langt på vei er de samme manglene som Finanstilsynet har konkludert med etter sitt tilsyn hos selskapet.

Det følger av Disiplinærnemndas vedtak at *"begge kontrollene har avdekket feil og mangler. Selv om det er gjort forbedringer mellom de to kontrollene viser de avdekkede forhold at den kontrollerte ikke har klart å holde en tilfredsstillende kvalitet på yrkesutøvelsen. [...] Den kontrollerte har hatt anledning til å få på plass mangler og avvik i tiden mellom første og andre kontroll. Årsaken til at det besluttes ny kontroll er nettopp at medlemmet skal rette opp i de mangler og avvik som blir påvist i første kontroll. Det må kunne forventes vesentlige forbedringer i perioden mellom kontrollene her."*

Selskapet har i sitt tilsvarende svar til Finanstilsynets varsel om tilbakekall vist til at det er uenige i Regnskap Norges prosess i forbindelse med kontrollene og konklusjonene som har ført til eksklusjon fra foreningen.

I hovedsak anfører selskapet at det *"aldri har mottatt en eneste rapport hverken til gjennomgang eller forbedring av feil og avvik. [...] vi har aldri fått noen rapporter eller anbefalinger om rettelser i forbindelse med utført kontroll i løpet av 2020, men får kun beskjed om at RN skal foreta ny kontroll i 2021. Vi har i den perioden tatt høyde for at alle nødvendige dokumenter har vært levert. Siden vi ikke har fått noen tilbakemeldinger og avsluttende rapport fra RN, har vi vært frarøvet våre muligheter for forbedringer."*

Selskapet er også uenig i enkelte av Regnskap Norges bemerkninger, spesielt når det gjelder konstatering av manglende dokumentasjon.

Finanstilsynet bemerker til dette at uavhengig av om regnskapselskapet mener at det ikke ble gitt tilstrekkelig informasjon om bruddene som ble avdekket under den første kontrollen til å kunne innrette seg regelverket før oppfølgingskontrollen, har Regnskap Norge avdekket vesentlige mangler i selskapets virksomhetsutøvelse. Dette gjelder ikke bare konstatering av manglende

dokumentasjon, men også konkrete vurderinger av den dokumentasjonen selskapet har fremlagt for Regnskap Norge.

Finanstilsynet finner uansett grunn til å understreke at resultatene fra kontrollen til Regnskap Norge ikke inngår som grunnlag for vedtaket om tilbakekall. Imidlertid er flere av de samme feil og mangler som ble påpekt av Regnskap Norge også avdekket under Finanstilsynets tilsyn. Dette viser at feil og mangler har vært gjeldende i lengre tid.

5. Forhold som ble avdekket av Finanstilsynet

5.1 Virksomhetsstyringen i selskapet

5.1.1 Plikten til å frasi seg oppdrag

Det følger av gjeldende regnskapsførerlov § 5-5 at dersom det er forhold hos oppdragsgiver som gjør at regnskapsfører ikke gis mulighet til å utføre oppdraget i samsvar med lovkrav og god regnskapsføringsskikk, plikter regnskapsfører å frasi seg oppdraget.

Å gjøre oppdragsgiver oppmerksom på feil og mangler, og i ytterste konsekvens frasi seg oppdraget, er en viktig del av rollen som regnskapsfører. Hvis ikke regnskapsfører korrigerer oppdragsgiver, vil det svekke kvaliteten på regnskapene også fremover. Finanstilsynet legger til grunn at feil og mangler som avdekkes må tas opp umiddelbart med oppdragsgiver, og oppdragsgiver må også informeres om konsekvensene dersom manglene ikke blir rettet opp i.

Det ble opplyst under tilsynet at regnskapsselskapet har enkelte oppdragsgivere som ikke sender inn bilag, kontoutskrifter og annen dokumentasjon som kreves for å utarbeide korrekte regnskaper. Det ble i den forbindelse videre informert om at regnskapsselskapet har avsluttet enkelte oppdrag pga. manglende eller mangelfull rettidig innlevering av bilag og annen underliggende dokumentasjon, men at det fortsatt er oppdragsgivere i porteføljen som ikke leverer dokumentasjon i henhold til oppdragsavtale. Det følger videre av tilsvaret at regnskapsselskapet ønsker å bidra til at oppdragsgiverne får sendt inn korrekte regnskaper, men at bilag og annen dokumentasjon i enkelte tilfeller må etterlyses flere ganger. Det fremgår også av forklaringer av enkelte balanseavstemminger at regnskapsselskapet mangler dokumentasjon for å kunne ferdigstille regnskapene på en fullstendig måte.

Når regnskapsselskapet over tid på grunn av forhold hos oppdragsgiver ikke får utført oppdragene i henhold til gjeldende oppdragsavtaler og relevante lover og regler, skal regnskapsselskapet frasi seg disse oppdragene. Finanstilsynet forutsetter at godkjente regnskapsselskaper gjør konkrete vurderinger for de oppdragsgiverne dette gjelder og frasier seg oppdragene dersom oppdragsgiverne ikke overholder de krav som følger av oppdragsavtalen, samt krav som følger av annet sentralt regnskaps- og skatteregulverk. Finanstilsynet mener at det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 5-5.

5.1.2 Brudd på taushetsplikten

Det følger av regnskapsførerloven § 10 at regnskapsfører og regnskapsførers medarbeidere har taushetsplikt om alt de under sin virksomhet får kjennskap til med mindre annet følger av eller i medhold av lov, eller den opplysningene gjelder har samtykket til at taushetsplikten ikke skal gjelde. Regnskapsfører og regnskapsførers medarbeidere kan ikke utnytte slike opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre. Bestemmelsen er ikke til hinder for at regnskapsfører kan gi opplysninger og dokumentasjon til ny regnskapsfører når denne

regnskapsføreren ber om dette og dette har betydning for regnskapsoppdraget. Bestemmelsene er videreført i ny regnskapsførerlov § 4-2.

Under tilsynet ble det fremlagt en e-post hvor regnskapsselskapet ble bedt om å oversende opplysninger om en av regnskapsselskapets oppdragsgivere som skulle bytte regnskapsfører. E-posten er mottatt 2. mars 2022. Regnskapsselskapet besvarte e-posten 14. mars 2022 med detaljerte opplysninger om oppdragsgiveren. E-posten er sendt til en person med e-postadresse som inneholder et selskapsnavn. Det fremgår ikke annet selskapsnavn eller organisasjonsnummer i e-posten. Ved oppslag i Regnskapsførerregisteret finnes det ikke noe godkjent regnskapsselskap med navnet Fakturabank. Det er ikke fremlagt noen dokumentasjon på eventuelle kontroller som gjøres for å sikre at opplysninger gis til parter som har anledning til å motta informasjon om oppdragsgiverne.

Det følger av tilsvaret at regnskapsselskapet ikke anser å ha brutt taushetsplikten og orienterer bl.a. om at det fremgår i interne retningslinjer at informasjon ikke skal deles med andre så lenge oppdragsgiver ikke har bedt om dette.

Formålet med regnskapsførers taushetsplikt er å sikre tillitsforholdet mellom regnskapsfører og oppdragsgiver. Det er et unntak i taushetspliktsbestemmelsen § 10 tredje ledd at regnskapsfører kan gi opplysninger og dokumentasjon til ny regnskapsfører når denne ber om det og dette har betydning for regnskapsoppdraget. Ny regnskapsfører må imidlertid ha anledning til å påta seg et slikt regnskapsoppdrag, herunder være statsautorisert regnskapsfører eller at selskapet har godkjenning som regnskapsselskap. Videre må regnskapsfører ved overholdelsen av opplysningsplikt og når unntak fra taushetsplikten benyttes, sikre at det er rette vedkommende som mottar opplysninger.

Det er i tilsvaret ikke fremlagt dokumentasjon på at oppdragsgiver har samtykket til å oversende opplysninger til andre slik regnskapsselskapet hevder å ha interne retningslinjer for. Det er heller ikke fremlagt dokumentasjon på hvilke eventuelle kontroller man foretar ved slike henvendelser, slik at regnskapsselskapet sikrer at opplysninger ikke sendes til uvedkommende. Finanstilsynet ser alvorlig på at taushetsplikten om forhold ved oppdrag er brutt og konstaterer at det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 10.

5.1.3 Etterlevelse av risikostyringsforskriften

Godkjente regnskapsselskaper er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll § 1 nr. 9. Risikostyringsforskriften pålegger selskapet en plikt til løpende å identifisere vesentlige risikoer som er knyttet til virksomheten og å gjennomføre nødvendige tiltak for å få risikoene ned på et akseptabelt nivå, jf. § 6 og § 8. Det skal minst én gang årlig foretas en gjennomgang av vesentlige risikoer for alle virksomhetsområder, og det skal foretas en systematisk gjennomgang av om selskapets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig til å håndtere selskapets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte, jf. §§ 6, 7 og 8. Både selskapets styre og daglig leder har ansvar for å sikre forsvarlig risikostyring og internkontroll.

Finanstilsynet fikk forut for tilsynet fremlagt dokumentasjon som viser at det er foretatt en vurdering av selskapets virksomhetskritiske risikoområder. Dokumentene "Kvalitetssikringssystem" og "Vurdering av hva som er virksomhetskritiske risikoområder" utgjør regnskapsselskapets dokumentasjon på området. Dokumentene er datert henholdsvis 12. og 19. desember 2022 og gjelder for 2022. I sistnevnte dokument er det identifisert 68 risikoområder. Av de 68 risikoområdene som er identifisert, er 55 angitt med lav sannsynlighet for at risikoene inntreffer og 13 områder er angitt som middels.

Når det gjelder angivelse av tiltak som skal redusere risikoen for at de inntreffer er det for kun ett område (ikke overholder taushetsplikten) angitt at tiltak må iverksettes, for ti områder må behov for tiltak vurderes og for resterende 57 områder er tiltak ikke pliktig. På enkelte områder er det angitt hvilke tiltak som er valgt eller bør vurderes og det fremkommer enkelte kommentarer på noen områder.

Finanstilsynet har gjennomgått dokumentasjonen og konstaterer at selskapet bl.a. har vurdert følgende områder til å ha lav risiko for at de inntreffer:

- Ikke har tilstrekkelig kompetanse
- Ikke følger opp feil, mangler, avvik og forslag til forbedringer
- Har feil eller svakheter i valgt IKT-arkitektur, systemer og nettverkløsninger
- Har svakheter innen IKT-sikkerhet
- Ikke har databehandleravtaler på plass
- Ikke har en tilfredsstillende hvitvaskingsrutine
- Ikke gjennomfører risikobaserte kundetiltak
- Ikke ajourholder kundetiltak, inkl. risikovurderingen
- Ikke overvåker transaksjonene i samsvar med hvitvaskingsrutinen
- Ikke følger opp at kundens interne ruiner er tilpasset regnskapsforetakets rutiner
- Ikke bokfører regnskapsinformasjon korrekt
- Ikke avstemmer og dokumenterer regnskapet i tilstrekkelig omfang og til rett tid
- Ikke rapporterer periodisk i samsvar med hva som er avtalt
- Ikke utarbeider årsregnskap i samsvar med lovgivning
- Ikke utfører kvalitetskontroll til planlagt tid og i tilstrekkelig omfang
- Ikke oppbevarer pålagt dokumentasjon av eget arbeid

IKT-hendelse

Det ble under tilsynet opplyst om at regnskapsselskapet benytter Dropbox for arkivering av oppdragsdokumentasjon. Forut for tilsynet hadde det vært en hendelse som medførte at mappestruktur og filer i det elektroniske arkivet hadde blitt endret. Data var ikke gått tapt, men regnskapsselskapet hadde brukt mye ressurser på å legge tilbake oppdragsdokumentasjonen til korrekt struktur. Arbeidet var fortsatt pågående ved de stedlige tilsynene.

IKT er helt sentralt i de aller fleste regnskapsforetak. Foretakets konklusjon om at IKT-risikoen var lav fremstår som ubegrunnet og lite treffende.

Regnskapsselskapets tilsvare

Det fremgår av tilsvaret at regnskapsselskapet anser at det har nødvendige rutiner på plass dersom det skulle oppstå uønskede hendelser innen IKT-virksomheten, og at det forut for den aktuelle hendelsen har hatt tilfredsstillende drift av systemene som benyttes i regnskapsselskapet.

Videre påpekes det i tilsvaret at utkontrakteringen av virksomhet til utlandet gjelder forberedende arbeid til bokføring i økonomisystemet.

Finanstilsynets vurdering

Formålet med risikostyring er å identifisere virksomhetskritiske områder i regnskapsselskapet for deretter å vurdere hvilke eventuelle risikoreducerende tiltak som kan bringe restrisikoen ned til et forsvarlig og håndterbart nivå.

Med bakgrunn i de forhold som ble avdekket under tilsynet, herunder også uønsket IKT-hendelse, mangler i virksomhetsstyringen og omfattende mangler avdekket i oppdragsutførelsen, er det etter Finanstilsynets syn ikke foretatt en tilstrekkelig kritisk og fullstendig vurdering av risikoene i regnskapsføringsvirksomheten. Dette gjelder spesielt risikoen for at regnskapsselskapet ikke bokfører regnskapsinformasjon korrekt, risiko for at regnskapsselskapet ikke avstemmer og dokumenterer regnskap i tilstrekkelig omfang, risiko ved IKT-systemer, risiko ved å ikke sikre at overordnet kontroll på oppdragsnivå og kvalitetskontroll av medarbeider utføres på en tilstrekkelig måte, samt risiko for at hvitvaskingsregelverket ikke følges fullt ut. Alle disse risikoene er i det fremlagte dokumentet angitt til å ha lav sannsynlighet for at de inntreffer.

Når det gjelder utkontraktert virksomhet til foretak i utlandet, baserer Finanstilsynet seg på opplysninger gitt under tilsynet, samt opplysninger som fremkommer i regnskapsselskapets kvalitetssikringssystem. Under dokumentets pkt. 1.3.3 om samarbeidspartnere fremgår det at regnskapsselskapet har fire samarbeidspartnere hvor alle befinner seg utenfor Norge. Oppgavene som tre av disse foretakene utfører er oppgitt å være bl.a. bokføring. Finanstilsynet mener det er en risiko som ligger i at deler av den løpende regnskapsføringen for oppdragsgiverne utføres av selskap som ikke er beliggende i Norge. Dette er imidlertid ikke behandlet i det risikostyringsdokumentet som er utarbeidet.

Den fremlagte risikovurderingen fremstår etter dette som lite tilpasset virksomheten. Finanstilsynet legger til grunn at dersom det hadde blitt foretatt en tilstrekkelig kritisk gjennomgang av selskapets egne forhold og oppdragsutførelse, ville de svakheter og mangler som ble avdekket under tilsynet blitt identifisert. Når regnskapsselskapet ikke fanger opp sentrale virksomhetskritiske risikoer og ikke sikrer at de identifiserte risikoer håndteres på en forsvarlig måte, foreligger det brudd på pliktene som gjelder for regnskapsselskaper. En systematisk oppfølging og håndtering av risikoene i virksomheten er nødvendig for å sikre at virksomheten drives forsvarlig.

Finanstilsynet anser dette som et grovt brudd på regnskapsselskapets plikter, jf. risikostyringsforskriften §§ 6, 7 og 8.

5.1.4 Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Virksomhetsinnrettet risikovurdering

Statsautoriserte regnskapsførere har en viktig rolle i forebygging av hvitvasking og terrorfinansiering, blant annet på grunn av innsikt i sine kunders økonomiske transaksjoner.

Etter hvitvaskingsloven § 7 skal regnskapsfører identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til virksomheten. Formålet med risikovurderingen er at rapporteringspliktige skal ha kunnskap om hvilke trusler egen virksomhet er utsatt for og hvilke sårbarheter (iboende risiko) egen virksomhet har. Ved risikovurderingen skal det blant annet tas i betraktning egen virksomhet, herunder særlig art og omfang, tjenester og kundeforhold, type kunder og kundegrupper, samt geografiske forhold. Risikovurderingen skal tilpasses virksomhetens omfang, dokumenteres og holdes oppdatert.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er et sentralt element i regnskapsføringsvirksomhetens styrings- og kontrollstruktur, og danner grunnlaget for regnskapsførers arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen skal danne grunnlaget for rutiner, som igjen skal sikre at virksomheten håndterer identifiserte risikoer og oppfyller øvrige plikter etter

hvitvaskingslovgivningen. Det er gjennom risikovurderingen at behovet for tiltak som kan redusere risikoen for å bli utnyttet i hvitvasking eller terrorfinansiering synliggjøres.

Det må fremgå av risikovurderingen at regnskapsfører har identifisert hvilke eksterne forhold (trusler mot virksomheten) og interne forhold (sårbarheter ved virksomheten) som påvirker risikoen for at selskapet kan bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering. Fordi de eksterne og interne forholdene er bestemmende for selskapets risiko for å bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering, må risikovurderingen inneholde en samlet vurdering av hvordan eksterne og interne forhold påvirker hverandre (risikoen).

Regnskapsfører må forstå hvordan selskapets ulike tjenester kan brukes av oppdragsgivere som ønsker å hvitvaske eller finansiere terror. Dersom regnskapsfører har oppdragsgivere som driver virksomhet i bransjer med økt risiko for hvitvasking, må risikovurderingen reflektere hvorfor de enkelte bransjer er utsatt for økt risiko for hvitvasking, samt hvilke indikasjoner på hvitvasking eller terrorfinansiering som er knyttet til de enkelte bransjer. Videre må risikovurderingen inkludere spørsmålet om hvilke interne forhold som påvirker risikoen for at selskapet kan bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering.

Det er regnskapsselskapets *eget* risikobilde som skal kartlegges. Selv om det tas utgangspunkt i en mal for risikovurdering som er utarbeidet av tredjeparter, må slike maler tilpasses den enkelte virksomhet. En konkret tilpasning innebærer at risikovurderingen vil variere i omfang og kompleksitet, avhengig av regnskapsselskapets størrelse, tjenestespekter, kundemasse, internasjonale tilknytning m.m.

Regnskapsselskapet oversendte forut for tilsynet "*Rutiner for å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering*" til Finanstilsynet. Dokumentet inneholder virksomhetsinnrettet risikovurdering og rutiner. Dokumentet er utarbeidet basert på en mal fra Regnskap Norge og det fremgår at rutinen ble fastsatt av styrets leder 15. mars 2019. Det ble bekreftet at dokumentet ikke har blitt oppdatert siden dette tidspunktet, men at regnskapsselskapet har utarbeidet en fornyet vurdering av risikovurderingen av tjenestene som selskapet leverer etter forespørsel fra revisor i forbindelse med revisjonen av årsregnskapet for 2021. Dokumentet ble fremlagt under tilsynet og inneholder informasjon om hvilken opplæring som er gitt medarbeiderne og hva som skal gjøres ved oppdatering av kundetiltak og overvåkning av transaksjoner.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen datert 15. mars 2019 er foretatt ut fra de lovbestemte kriteriene, det vil si at risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering er vurdert i forhold til:

- egen virksomhet – herunder særlig virksomhetens art og omfang,
- virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold,
- type kunde og kundegrupper
- geografiske forhold

Dokumentet inneholder i all hovedsak oppstilling av enkelte opplysninger om virksomheten, i form av kunder, tjenester som leveres, ansatte mv. For regnskapsselskapets egne forhold fremkommer opplysninger som er feil eller utdaterte, f.eks. at regnskapsselskapet har 19 oppdrag. Under tjenester er samtlige tjenester som regnskapsselskapet leverer, med unntak av betalingsoppdrag, vurdert til å ha lav risiko uten at det fremkommer noen vurderinger av hvorfor de anses å ha lav risiko. For kunder og kundegrupper er det listet opp noen generelle faktaopplysninger rundt enkelte kunder og det fremgår her at regnskapsselskapet ikke har kunder i bransjer som er belastet med dårlig omdømme hva økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet angår, hvilket ikke er tilfelle. Det

fremkommer videre at regnskapsselskapet har vurdert at deres kundegruppe innen bygg og anlegg med mye kontantbevegelser er den eneste i porteføljen som innehar høy risiko for hvitvasking. Ved gjennomgang av kundelisten kan Finanstilsynet ikke se at regnskapsselskapet har kunder innenfor bygg- og anleggsbransjen, men derimot flere kunder innenfor budbiltransport, dagligvarehandel uten kjedetilknnytning og serveringssteder. Disse bransjene er ikke nevnt i dokumentet. Vurderinger av tiltak som er eller skal iverksettes for å redusere eventuelle risikoer er ikke angitt.

Regnskapsselskapet har endelig vurdert sin egen evne til å avdekke hvitvaskingstilfeller som tilfredsstillende med grunnlag i kunnskap om hvitvaskingsregelverket, faglig kompetanse, arbeidsrutiner inkl. kvalitetssikring, kapasitet og kundeinnsikt.

Selv om risikoen kan oppleves som liten for mindre regnskapsselskaper, må også disse gjøre reelle vurderinger av situasjonen og dokumentere disse. Med bakgrunn i de avdekkede mangler mener Finanstilsynet at regnskapsselskapet ikke har utført virksomhetsinnrettet risikovurdering i samsvar med kravene som følger av hvitvaskingsloven § 7. En slik plikt har foreligget siden oktober 2018.

Finanstilsynet anser den mangelfulle virksomhetsinnrettede risikovurderingen som et alvorlig brudd på regnskapsselskapets plikter etter hvitvaskingsloven.

Rutiner

Regnskapsselskapet skal ha skriftlige rutiner som sikrer etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket, jf. hvitvaskingsloven § 8 første ledd. Rutinene må de være tilpasset virksomhetens art og omfang for å kunne virke etter sin hensikt, jf. § 8 andre ledd. Det betyr at det må være en sammenheng mellom selskapets virksomhetsinnrettede risikovurdering og rutinene. Regnskapsselskaper med få kunder og et begrenset tjenestetilbud vil ikke trenge et like omfattende og komplekst rutineverk som større selskaper. Plikten til å ha skriftlige rutiner påhviler imidlertid alle regnskapsselskaper, uansett størrelse, og er en videreføring av tilsvarende plikt etter hvitvaskingsloven av 2009. Rutinene skal være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige og det skal utpekes en person i ledelsen som har et særskilt ansvar for å følge opp rutinene, jf. hvitvaskingsloven § 8 fjerde og femte ledd.

De skriftlige rutinene må dekke både plikter som skal sikre at selskapet har forsvarlig styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet og plikter som skal ivaretas i den løpende oppdragsutførelsen. Rutinene må angi *hva* som skal gjøres og *hvordan* dette skal gjøres.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen Finanstilsynet har mottatt ved tilsynet og kundetiltakene som selskapet har fastsatt, er basert på de generelle kravene etter hvitvaskingsloven. Det er ikke nærmere vurderinger av hvordan selskapets forhold, som omfang av virksomheten, type oppdrag og oppdragsgivere og selskapets ansatte og organisering, har innvirket på fastsatte rutiner for kundetiltak.

Med bakgrunn i de mangler som ble avdekket under tilsynet, mener Finanstilsynet at regnskapsselskapet ikke oppfyller kravet i hvitvaskingsloven §§ 7 og 8 til å ha virksomhetstilpassede og oppdaterte rutiner som sikrer håndtering av risiko og oppfyllelse av plikter etter hvitvaskingsregelverket. Under følger en beskrivelse av øvrige områder der Finanstilsynet har avdekket mangler eller brudd på bestemmelser i hvitvaskingsloven.

Kundetiltak

For at regnskapsselskapet skal kunne bidra til forebygging av hvitvasking og terrorfinansiering, er det sentralt at pliktene i hvitvaskingsloven kapittel 4 om kundetiltak og løpende oppfølging oppfylles. For å sikre dette, må det foreligge skriftlige rutiner som angir hvilke kundetiltak som skal gjennomføres og konkret hvordan disse skal gjennomføres.

Risikoklassifisering

Rapporteringspliktige skal gjennomføre kundetiltak og løpende oppfølging som er basert på risikoer for hvitvasking og terrorfinansiering. Vurderingen gjøres ut fra blant annet kundeforholdets formål, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, transaksjoners størrelse og kundeforholdets regelmessighet og varighet.

Oppdragsoversikten Finanstilsynet mottok fra selskapet forut for tilsynet viser 45 oppdragsgivere. I oversikten er oppdragene fordelt med 20 innen normal risiko og 25 innen høy risiko. Verken i oversikten eller i andre dokumenter er det gitt nærmere begrunnelse for fastsatt risikoklassifisering. Hvilke forsterkede kundetiltak som var gjennomført for kundene vurdert med høy risiko, var heller ikke nærmere vurdert, beskrevet og dokumentert.

Det er konstatert brudd på regnskapsselskapets plikter etter hvitvaskingsloven § 9.

Regnskapsselskapets tilsvaer

I tilsvaret henvises det til at regnskapsselskapet har en mappe benevnt "Risikostyring og Internkontroll" som inneholder dokumenter som årlig leveres til regnskapsselskapets revisor for gjennomgang. Det anføres videre at selskapet er uenig i at dokumentene ikke er oppdatert siden 2019 og at det kan foretas forbedringer i dokumentasjonen dersom det ikke er tilstrekkelig.

Finanstilsynets vurdering

Forholdet som er tatt opp i foreløpig tilsynsrapport - varsel pkt. 5.1.5 er regnskapsselskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Det fremstår for Finanstilsynet som at regnskapsselskapet forveksler lovkravene etter hvitvaskingsregelverket med lovkravene etter risikostyringsforskriften. Dette er to separate regelverk som statsautoriserte regnskapsførere og godkjente regnskapsselskap er underlagt og forpliktet til å etterleve.

Tilsynet avdekket brudd på regnskapsselskapets plikter etter hvitvaskingsregelverket, herunder manglende virksomhetsinnrettet risikovurdering, rutiner og utførelse av kundetiltak. Finanstilsynets kontroll av enkeltoppdrag bekreftet mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. De avdekkede forhold viser etter Finanstilsynets oppfatning en svikt i selskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet anser dette samlet sett som grovt brudd på regnskapsselskapets plikter etter hvitvaskingsregelverket.

5.2 Gjennomgang av regnskapsoppdrag

Under tilsynet i september kontrollerte Finanstilsynet utøvelsen av fire regnskapsoppdrag. Finanstilsynet har sammenholdt resultatet med informasjonen regnskapsselskapet ga om organisasjon, rutineopplegg og intern kontroll, og vurdert dette opp mot kravene i regnskapsførerloven, herunder kravet til god regnskapsføringsskikk.

Fire oppdrag (A – D) ble kontrollert for å gjennomgå den dokumentasjonen som regnskapsselskapet utarbeider for oppdragsgiverne. Gjennomgangen baserte seg i hovedsak på dokumentasjon for 2022. Ett av oppdragene har revisor. Daglig leder er oppdragsansvarlig for samtlige oppdrag og det er benyttet medarbeider på alle oppdragene. Navn og organisasjonsnummer på de fire oppdragene som ble kontrollert fremgår av tidligere tilsendte foreløpig tilsynsrapport – varsel. Det ble opplyst om at det for oppdrag A var utarbeidet fullstendig avstemmingsdokumentasjon per 31.12.2022 og at resterende oppdrag var tilnærmet ferdigstilt per samme dato.

I foreløpig tilsynsrapport fremgikk det at selskapene i oppdrag C og D hadde fravalgt revisor. I tilsvaret har regnskapsselskapet påpekt at dette er feil. Det fremstår for Finanstilsynet som at regnskapsselskapet oppfattet opplysningene som at revisor har *fratrudd* i de aktuelle oppdragene, noe som ikke er tilfelle. For oppdrag C fremgår det ved oppslag i Enhetsregisteret at det ved nyregistrering 18. august 2018 har valgt at foretakets årsregnskap ikke skal revideres. Tilsvarende fremgår for oppdrag D ved kunngjøring om nyregistrering 20. januar 2021. Opplysningene om at revisor var fravalgt i de to aktuelle oppdragene slik det fremgikk av den foreløpige tilsynsrapporten er dermed korrekt.

Ved gjennomgang av enkeltoppdrag ble følgende forhold kontrollert:

- Eventuelt årsregnskap
- Skattemelding med vedlegg
- Oppdragsavtale med eventuelle vedlegg og fullmakter
- Kundetiltak på oppdragsnivå etter hvitvaskingsregelverket
- Fremdriftsoversikt
- Dokumentasjon av vurdering av oppdragsgivers interne rutiner
- Dokumentasjon av gjennomført kvalitetskontroll, herunder overordnet intern kontroll på oppdragsnivå og kontroll av medarbeiders oppdragsutførelse
- Saldobalanse, avstemminger og underliggende dokumentasjon av balansekontoeer per 31.12.2022
- Eventuell kommunikasjon med oppdragsgiver om uregelmessigheter i oppdraget
- Perioderapport og periodiske avstemminger for en valgt periode

Kontrollen av de fire oppdragene avdekket feil og mangler i forhold til kravene i regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk og annen relevant lovgivning. Det vises til punktene nedenfor. Det presiseres at det ved gjennomgang av enkeltoppdrag blir vist til bestemmelsene i tidligere regnskapsførerlov og tidligere GRFS, som var gjeldende på det tidspunktet oppgavene ble utført.

5.2.1 Oppdragsavtaler

Det følger av regnskapsførerloven § 3 første ledd og § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 3.1 at det skal opprettes skriftlig oppdragsavtale med oppdragsgiveren. Avtalen skal være undertegnet av partene, jf. regnskapsførerloven § 3 første ledd og GRFS punkt 3.3. Oppdragsavtalen skal angi hvilke regnskapfunksjoner regnskapsselskapet skal utføre for oppdragsgiver og regnskapsselskapet skal løpende påse at avtalen er dekkende, jf. GRFS punkt 3.2 og 3.4. Dette er viktig for å sikre klarhet i hvem som har ansvaret for de ulike arbeidsoppgavene. Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 3.2 at oppdragsavtale inngått med oppdragsgiverne skal regulere hvordan personopplysninger skal behandles, samt angi at det skal gjennomføres tilfredsstillende sikkerhetstiltak.

Det ble under tilsynet opplyst om at det skal være inngått oppdragsavtaler med samtlige oppdragsgivere. Det benyttes en mal fra Regnskap Norge som grunnlag for avtalene. For de fire oppdragene som ble kontrollert under tilsynet kommenteres følgende:

Oppdrag A

Oppdragsavtalen som ble fremlagt under tilsynet angir at oppdragets oppstart var 1. januar 2018. Avtalen er imidlertid datert henholdsvis 20. og 30. november 2020 uten at en eventuell tidligere avtale ble fremlagt.

Oppdrag B

Oppdragsavtalen som ble fremlagt under tilsynet angir at oppdragets oppstart var 1. mai 2019. Avtalen er imidlertid datert henholdsvis 2. januar og 17. februar 2021 uten at en eventuell tidligere avtale ble fremlagt.

Oppdrag C

Oppdragsavtalen som ble fremlagt under tilsynet var ikke signert av regnskapsselskapet, kun stemplet med regnskapsselskapets navn "IK Bistand". Det foreligger ikke databehandleravtale.

Oppdrag D

Oppdragsavtalen som ble fremlagt under tilsynet angir at oppdragets oppstart var 1. januar 2022 og er datert 1. mai 2022. Det fremgår av avtalen at regnskapsselskapet skal utføre betaling for oppdragsgiver, men det er ikke spesifisert nærmere i avtalen og det foreligger heller ikke fullmakt for dette.

Forholdet er ikke særskilt kommentert i regnskapsselskapets tilsvarende. Det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 3 første ledd og § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 3.1-3.4.

5.2.2 Perioderapporter

Periodiske regnskapsrapporter til oppdragsgiverne skal utarbeides med den frekvens som følger av oppdragsavtalen, jf. regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.8.4. Regnskapsrapportene skal minst inneholde kommentarer om:

- forutsetningene regnskapet bygger på, og som regnskapsfører ikke kan forvente at oppdragsgiver selv er oppmerksom på eller ser betydningen av
- svakheter med oppdragsgivers interne rutiner som er gjentakende eller som ikke er avklart
- oppdragsgivers vesentlige eller gjentatte brudd på oppdragsavtale eller krav gitt i eller i medhold av lov
- uklarheter og spørsmål for øvrig
- kommentarer til negativ utvikling i oppdragsgivers egenkapital, likviditet og/eller inntjening, om forholdene tilsier at det er behov for dette.

For oppdrag A har perioderapportering ikke skjedd i samsvar med det som er avtalt i oppdragsavtalen. Enten burde oppdragsavtalen vært oppdatert eller så blir den ikke etterlevd. Uansett er dette et forhold som burde vært avdekket og rettet opp i ved de kontrollene som oppdragsansvarlig plikter å gjennomføre.

Forholdet er ikke særskilt kommentert i regnskapsselskapets tilsvarende. Manglende perioderapportering til oppdragsgiver etter den frekvens som følger av oppdragsavtalen er et brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.4.

5.2.3 Gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.2, at regnskapsfører skal vurdere de av oppdragsgivers interne rutiner som er vesentlige for forsvarlig oppdragsutførelse i samsvar med oppdragsavtale og krav gitt i eller i medhold av lov. Vurderingene skal dokumenteres som del av oppdragsdokumentasjonen.

Regnskapsselskapet benytter en mal fra Regnskap Norge, skjema 2.5.1.1 "Sjekkliste kundens interne rutiner" ved gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner. Generelt er mange av

kommentarene som fremgår av skjemaene likelydende for de kontrollerte oppdragene. Selv om skjemaene fremstår som utfylt for de enkelte oppdrag, har Finanstilsynet følgende kommentarer:

Oppdrag A

Virksomheten er et enkeltpersonforetak som driver butikkhandel. Ifølge skjemaet er gjennomgangen utført av oppdragsansvarlig 23. desember 2021 og endret 15. april 2023, dvs. etter det første tilsynet.

- I pkt. 3 under bokføringsoppdrag fremgår det at salget foregår ved kort- og kontantsalg, samt at kontantsalget benyttes til varekjøp. Det fremgår at det ikke foreligger noen avstemming på kontantstrømmen.
- I pkt. 5 fremgår det at vederlaget er basert på levering pr. oppdrag for tjenestene oppdragsgiver utfører. Opplysningene fremstår som uklare for en dagligvarehandel.
- I pkt. 13 fremgår det at "Lønna utbetales så snart lønnskjøringer foreligger innen den 5. hver mnd". Under pkt. 9 fremgår det at oppdragsgiver ikke har ansatte og det er ingen lønnskontoer i bruk i regnskapet.
- I pkt. 14 skal det vurderes om oppdragsgiver har særavgiftspliktige varer. Kommentar fra oppdragsansvarlig er "Ikke aktuelt". Opplysningen fremstår som ikke korrekt for en dagligvarehandel.
- I pkt. 5 under betalingsoppdrag fremgår det at oppdragsgiver har liten forståelse for regnskapsrapporter og har svakheter ved intern drift. Det fremgår ikke hvilke tiltak regnskapsselskapet har gjort i denne forbindelse annet enn at det i konklusjonen fremgår at "vi gjør vårt med å informere kunden om nødvendige lover og regler".
- I punktene 1-5 under faktureringsoppdrag fremgår det at kunden i liten eller ingen grad fakturerer salg til korrekt tid. Videre fremgår det at regnskapsselskapet blir bedt om å utstede utgående faktura basert på sms eller e-post, men i pkt. 3 fremgår det at det ikke har vært aktuelt å utarbeide salgsdokumenter og pkt. 4 henviser til at oppdragsgiver selv har foretatt fakturering ved behov. Endelig fremgår det av pkt. 5 at det ikke har forekommet kredittsalg. Det fremstår som svært uklart om det faktisk skjer utfakturering for oppdragsgiver og hvem som faktisk utfører dette. Oppdragsavtalen angir ikke at fakturering for oppdragsgiver skal inngå som en del av oppdraget.
- I totalvurderingen under lønnsoppdrag fremgår det at oppdragsgiver må innrette seg etter gjeldende lovverk og være mer påpasselig med å avsette nok midler til skattetrekkkonto. Dette skal være gjentatt flere ganger overfor oppdragsgiver. I punktene over og i oppdragsavtale fremgår det at oppdragsgiver ikke har ansatte og at det ikke gjennomføres lønnskjøringer, dette bekreftes også av regnskapet.
- I punkt 1 under årsoppgjøringsoppdrag er det kommentert "Ikke aktuelt" om oppdragsgivers rutine for gjennomføring og dokumentasjon av varetelling. I balansen per 31.12.2022 er det oppført et varelager på kr 776 847,-.
- I totalvurderingen av oppdragsgiver fremgår det at rutiner ikke er tilfredsstillende og at oppgaver er utfordrende å gjennomføre når oppdragsgiver ikke ønsker å vise forståelse for lovkrav. Det er imidlertid ikke anført noen tiltak for å bedre på situasjonen eller å frasi seg oppdraget.

Oppdrag B

Virksomheten driver drift av restaurant og cafe. Ifølge skjemaet er gjennomgangen utført av oppdragsansvarlig 12. desember 2022 og endret 12. mai 2023, dvs. etter det første tilsynet.

- I pkt. 4 under bokføringsoppdrag er det kommentert "Ikke aktuelt" på spørsmål om oppdragsgiver har ansatte som mottar tips. Opplysningen fremstår som uklare for en restaurant.
- I pkt. 5 fremgår det at vederlaget er basert på levering pr. oppdrag for tjenestene oppdragsgiver utfører. Opplysningene fremstår som uklare for en restaurant.
- I pkt. 14 skal det vurderes om oppdragsgiver har særavgiftspliktige varer. Kommentar fra oppdragsansvarlig er "Ikke aktuelt". Opplysningen fremstår som ikke korrekt for en restaurant.
- I pkt. 15 er det spørsmål om oppdragsgiver er underlagt bokføringsregelverkets tilleggsbestemmelser, herunder registrering og spesifisering av omsetning og uttak, samt personalliste for serveringssteder. Punktet er kommentert med "Ikke aktuelt" som ikke kan være korrekt for et serveringssted. Tilsvarende gjelder også for pkt. 17.
- Også her er totalvurderingen av oppdragsgiver nær likelydende som for oppdrag A og B. Dette selv om det i flere av områdene i skjemaet er bekreftet at oppdragsgivers rutiner er tilfredsstillende.
- Ved kontroll av oppdraget ble det avdekket at omsetningen for 2022 oversteg grensen for å kunne fravelge revisjon. Det skulle da vært valgt revisor på generalforsamlingen i 2022. Dette ble ikke gjort og selskapet ble varslet tvangsoppløst 10. oktober 2022 som følge av manglende roller. Foretaksregisteret registrerte revisorvalget 21. desember 2022. Årsregnskapet for 2022 for samme oppdrag er registrert mottatt av Regnskapsregisteret 9. oktober 2023, ifølge innsendingen er årsregnskapet fastsatt 1. september 2023. Ettersom revisjonsberetningen er datert 4. oktober 2023, kan ikke årsregnskapet ha vært fullstendig ved fastsettelsen. Det fremkommer ingen vurderinger fra regnskapsselskapet for disse forholdene.

Oppdrag C

Virksomheten driver transport på vei. Ifølge skjemaet er gjennomgangen utført av oppdragsansvarlig 16. desember 2022 og endret 23. mai 2023, dvs. etter det første tilsynet.

- Totalvurderingen av oppdragsgiver er likelydende som for oppdrag A. Dette selv om det i flere av områdene i skjemaet er bekreftet at oppdragsgivers rutiner er tilfredsstillende.

Oppdrag D

Virksomheten driver butikkhandel. Ifølge skjemaet er gjennomgangen utført av oppdragsansvarlig 23. juni 2023, dvs. etter det første tilsynet.

- I pkt. 3 under bokføringsoppdrag fremgår det at salget foregår av kontantsalg, samt at kontantsalget benyttes til varekjøp. Det fremgår at "Kunden har z-rapport, men kan ikke se å ha dagsoppkjøret".
- I pkt. 5 fremgår det at vederlaget er basert på levering pr. oppdrag for tjenestene oppdragsgiver utfører. Opplysningene fremstår som uklare for en dagligvarehandel.
- I pkt. 14 skal det vurderes om oppdragsgiver har særavgiftspliktige varer. Kommentar fra oppdragsansvarlig er "Ikke aktuelt". Opplysningen fremstår som ikke korrekt for en dagligvarehandel.
- I pkt. 23 fremgår det at oppdragsgiver er et enkeltpersonforetak.
- I pkt. 5 under betalingsoppdrag fremgår det at oppdragsgiver har liten forståelse for regnskapsrapporter og har svakheter ved intern drift. Det fremgår ikke hvilke tiltak regnskapsselskapet har gjort i denne forbindelse annet enn at det i konklusjonen fremgår at "vi gjør vårt med å informere kunden om nødvendige lover og regler".

- Tilsvarende som for oppdrag A er det i punktene 1-5 under faktureringsoppdrag kommentert at kunden i liten eller ingen grad fakturerer salg til korrekt tid. Videre fremgår det at regnskapsselskapet blir bedt om å utstede utgående faktura basert på sms eller e-post, men i pkt. 3 fremgår at det ikke har vært aktuelt å utarbeide salgsdokumenter og pkt. 4 henviser til at oppdragsgiver selv har foretatt fakturering ved behov. Endelig fremgår det av pkt. 5 at det ikke har forekommet kredittsalg. Det fremstår som svært uklart om det faktisk skjer utfakturering for oppdragsgiver og hvem som utfører dette. Oppdragsavtalen angir at fakturering for oppdragsgiver skal inngå som en del av oppdraget.
- I punkt 1 under årsoppgjørsooppdrag er det kommentert "Ikke aktuelt" om oppdragsgivers rutine for gjennomføring og dokumentasjon av varetelling. I balansen per 31.12.2022 er det oppført et varelager på kr 1 021 864,-.
- Som for de øvrige oppdragene er det i totalvurderingen av oppdragsgiver kommentert at rutiner ikke er tilfredsstillende og at oppgaver er utfordrende å gjennomføre når oppdragsgiver ikke ønsker å vise forståelse for lovkrav. Det er imidlertid ikke anført noen tiltak for å bedre på situasjonen eller å frasi seg oppdraget.
- Ved kontroll av oppdraget ble det avdekket at omsetningen for 2021 oversteg grensen for å kunne fravelge revisjon. Selskapet ble varslet om manglende roller fra Foretaksregisteret 10. oktober 2022 og ble tatt under tvangsoppløsning 3. februar 2023. Revisorvalget ble meldt til Brønnøysundregistrene 10. mars 2023 og boet ble levert tilbake til skyldner. Ved innsending av årsregnskapet 2022 er det ikke medtatt regnskapstall for foregående år. Forholdene er ikke kommentert fra regnskapsselskapets side.

Forholdet er ikke særskilt kommentert i regnskapsselskapets tilsvarende. Det er konstatert brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.2. Finanstilsynet anser pliktbruddet som grovt.

5.2.4 Avstemminger og dokumentasjon

Regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3 krever at samtlige kontoer i balansen skal avstemmes og dokumenteres ved utarbeidelsen av endelig årsregnskap. Det fremgår av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.8.3.1 at formålet med avstemminger er å sikre at bokførte saldoer er korrekte og i samsvar med underliggende dokumentasjon, og underbygger at bokførte saldoer fremstår som rimelige og sannsynlige. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriftens kapittel 6 gir ytterligere krav om hva som skal dokumenteres.

Regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 6.2.2 - 6.2.7 angir hva oppdragsdokumentasjonen skal inneholde. Regnskapsselskapet skal oppbevare oppdragsdokumentasjonen ordnet og betryggende sikret mot urettmessig tilgang, endring, sletting, tap og ødeleggelse i fem år etter utløpet av regnskapsåret i samsvar med regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 6.4.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.7.3 at ved hver periodisk regnskapsavslutning skal minimum følgende kontoer avstemmes:

- kundefordringer og leverandørgjeld
- kasse- og bankbeholdninger
- skyldig skattetrekk og arbeidsgiveravgift
- skyldig merverdiavgift

For alle de fire oppdragene som ble kontrollert under tilsynet var det svært mangelfull avstemningsdokumentasjon ved årsavslutningen for 2022. Det er i tilsvaret gitt detaljerte forklaringer på manglene som ble beskrevet i foreløpig tilsynsrapport. Finanstilsynet har gjennomgått tilsvaret og dokumentasjonen som er innsendt, men mener det fortsatt er store mangler i avstemningsdokumentasjonen for alle de kontrollerte oppdragene. Manglene er beskrevet i det følgende:

Oppdrag A

Saldobalanse og dokumentasjon av balansekontoene per 31.12.2022 ble fremlagt under tilsynet. Dokumentasjon som forelå på tilsynstidspunktet, er gjennomgått og ytterligere dokumentasjon er sendt inn etter tilsynet. De konstaterte manglene fremgår av foreløpig tilsynsrapport.

Det fremgår av tilsvaret forklaringer for to kontoer for anleggsmidler, samt at kontoer for annen egenkapital, utlegg eier og skatter er forklart uten at de er fullt ut dokumentert. Etter gjennomgang av tilsvaret er det fortsatt mangelfull dokumentasjon for fire av balansekontoene (24 %), herunder fordring på annet foretak fra 2020, varelager, opparbeidede bonuspoeng og mellomværende salg.

I tillegg til ovennevnte, fremstår det som foretaket ikke har en egen konto for kassebeholdning. Det ble ettersendt kopi av kasserapporter per måned etter forespørsel, men det er ikke fremlagt kasseoppgjør per 31.12.2022 eller gitt informasjon om hvilke rutiner oppdragsgiver har rundt kassebehandling og håndtering av kontantsalg.

Oppdrag B

Saldobalanse og dokumentasjon av balansekontoene per 31.12.2022 ble fremlagt under tilsynet. Dokumentasjon som forelå på tilsynstidspunktet, er gjennomgått og ytterligere dokumentasjon er sendt inn etter tilsynet. De konstaterte manglene fremgår av foreløpig tilsynsrapport.

Det fremgår av tilsvaret at anleggsregister er oppdatert med sluttposter etter tilsynet og det er sendt inn dokumentasjon for disse seks balansekontoene. Finanstilsynet vil likevel bemerke at det for konto 1232 inneholdt saldo på bil per. 01.01.2022 som ble avhendet i 2019 og at saldoen ikke ble nedskrevet før i 2022. Videre er det sendt inn dokumentasjon på kontoene 1749, 1950 og 2960.

Etter gjennomgang av tilsvaret er det fortsatt ingen dokumentasjon for elleve balansekontoer (28 %), herunder fordring på ansatt, varelager, kundefordringer, forskuddsbetalinger, mellomværende med andre avdelinger, gjeld til eiere og leverandørgjeld. Avvikene er gjennomgående forklart med at dokumentasjonen befinner seg hos oppdragsgiver eller revisor.

Finanstilsynet har etter tilsynet innhentet årsregnskap og revisjonsberetning for 2022. I revisjonsberetningen for 2022 under overskriften; "*Grunnlag for konklusjonen om at vi ikke kan uttale oss om årsregnskapet*", skriver revisor: "*Selskapets interne kontroll gjennom året har vært mangelfull på en rekke vesentlige punkter, herunder dokumentasjon av balansen som f. eks varelager, kundefordringer, andre fordringer, forskuddsbetalte leiekostnader, forskuddsbetalt leverandørgjeld, mellomværende avdelinger, skyldig merverdiavgift. Dette utgjør store deler av balansen og til sammen utgjør postene kr 1 848 231, vi vet ikke om det ville være behov for å justere disse. Dette har medført at vi ikke har kunnet gjennomføre de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige for å bekrefte at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.*"

Det fremgår av kunngjøringer i Foretaksregisteret at revisor har fratrudd 25. oktober 2023.

Oppdrag C

Saldobalanse og dokumentasjon av balansekontoene per 31.12.2022 ble fremlagt under tilsynet. Dokumentasjon som forelå på tilsynstidspunktet er gjennomgått og ytterligere dokumentasjon er sendt inn etter tilsynet. De konstaterte manglene fremgår av foreløpig tilsynsrapport.

Det fremgår av tilsvaret at anleggsregisteret er oppdatert med sluttposterings etter tilsynet og det er sendt inn dokumentasjon for disse seks balansekontoene. Etter gjennomgang av tilsvaret foreligger det imidlertid fortsatt ikke tilstrekkelig dokumentasjon for 26 av 43 balansekontoer (60 %). Det fremgår av tilsvaret at manglende dokumentasjon i all hovedsak befinner seg hos oppdragsgiver eller er forespurt fremlagt fra oppdragsgiver eller andre uten at dette er mottatt. Dokumentasjonen er ikke arkivert i regnskapsselskapets oppdragsdokumentasjon.

Oppdrag D

Saldobalanse og dokumentasjon av balansekontoene per 31.12.2022 ble fremlagt under tilsynet. Dokumentasjon som forelå på tilsynstidspunktet, er gjennomgått og ytterligere dokumentasjon er sendt inn etter tilsynet. De konstaterte manglene fremgår av foreløpig tilsynsrapport.

Det fremgår av tilsvaret at årsregnskapet var ferdig revidert per 17. august 2023, men at det ikke var oppdatert med system- og tilleggsposterings på tilsynstidspunktet. I tilsvaret fremgår at sluttposterings er bokført og at anleggsregisteret med dette er oppdatert. Tre kontoer for anleggsmidler og konto for annen egenkapital og utsatt skatt er med dette dokumentert. Gjennomgangen viser imidlertid at det fortsatt er manglende dokumentasjon av fire av 33 balansekontoer (12 %), herunder kundefordringer, kasse, mellomværende bank og kasse, samt gjeld til ansatt. Det er forklart i tilsvaret at dokumentasjon på tre av balansekontoene bl.a. foreligger hos tidligere regnskapsfører som ikke vil fremlegge denne pga. en tvist. Kassebeholdning er fortsatt ikke dokumentert.

Finanstilsynets vurdering

Som det fremgår over er i tilsvaret gjennomgående forklart at manglene i dokumentasjon av balansekontoer skyldes at dokumentasjonen foreligger i regnskapssystemet, hos oppdragsgiver, revisor eller tidligere regnskapsfører. Dokumentasjonen er ikke fremlagt for Finanstilsynet. Manglende og mangelfulle avstemminger og dokumentasjon av disse er et brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS 5.9.3.

Å gjennomføre pliktige avstemminger og dokumentere disse er helt avgjørende for å ha sikkerhet for at et regnskap gir korrekt informasjon og at den regnskapspliktiges økonomiske rapporteringer blir korrekte og viser et sannferdig bilde av den økonomiske situasjonen. Dette gjelder selv om saldoene oppsto før regnskapsselskapet påtok seg oppdraget eller om revisor har ansvar for å sette opp sluttposteringsene. Når regnskapsfører ikke gjennomfører avstemminger, eller bare gjør dette delvis, innebærer dette brudd på en av de vesentligste pliktene i regnskapsprosessen og svekker kvaliteten av regnskapsinformasjonen. Dette er alvorlig både for oppdragsgiverne og andre brukere av regnskapsinformasjonen. Bruddet er derfor grovt.

5.2.5 Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå og kvalitetskontroll av medarbeidere

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.1, at den oppdragsansvarlige eller annen statsautorisert regnskapsfører minst en gang årlig skal kontrollere at følgende er gjort for hver oppdragsgiver:

- at oppdragsavtalen er à jour
- at fullmakter er skriftlig dokumentert og à jour
- at det foreligger en oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale som er à jour
- at vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert
- at avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende
- at handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført, jf. GRFS pkt. 5.9.4
- at rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov
- at fremdriftsoversikt er à jour
- at oppdragsdokumentasjon er à jour.

Dokumentasjon for kontrollen skal inngå som del av regnskapsførers oppdragsdokumentasjon, jf. regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.4.

Slike kontroller er nødvendig et risikoreduserende tiltak for å sikre at regnskapsoppdraget faktisk er gjennomført i samsvar med de krav som er fastsatt, og for å avdekke eventuelle avvik. Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke. Det er den oppdragsansvarlige sitt ansvar å påse at dette faktisk blir gjort.

Når arbeid utføres av medarbeidere som ikke har godkjenning som statsautoriserte regnskapsførere, skal oppdragsansvarlig regnskapsfører som et risikoreduserende tiltak forsikre seg om at arbeidet blir utført i henhold til lovkrav og oppdragsavtale. Kvalitetskontroll kan gjennomføres av annen statsautorisert regnskapsfører, men den oppdragsansvarlige regnskapsføreren må forsikre seg om at kontrollen skjer på en forsvarlig måte og er uansett fullt ut ansvarlig for at oppdraget utføres i samsvar med lovkravene. Dette følger av kravene i regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.2. Feil og mangler som avdekkes ved kvalitetskontroll må korrigeres så raskt som mulig, jf. GRFS punkt 7.3. Gjennomført kvalitetskontroll skal dokumenteres som en del av oppdragsdokumentasjonen, jf. GRFS punkt 7.4.

Kvalitetskontroll av medarbeiders oppdragsutførelse skal minst omfatte:

- oppdragsutførelse, herunder gjennomført fakturering, lønnsregistrering, bokføring, avstemming, årsoppgjør mv.
- rapportering, herunder gjennomført pliktig regnskapsrapportering og rapportering til oppdragsgiver.

Det ble under tilsynet fremlagt utfylte skjema som selskapet benytter ved statsautorisert regnskapsførers gjennomgang både av overordnet kontroll på oppdragsnivå og kontroll av medarbeidere som ikke har godkjenning som regnskapsførere. Skjemaet som benyttes baserer seg på en mal fra Regnskap Norge.

Finanstilsynet avdekket omfattende feil og mangler i oppdragsutførelsen i forhold til de krav som stilles etter regnskapsførerregelverket. Blant annet ble det avdekket mangler i oppdragsavtaler, rapportering, avstemmingsdokumentasjon, gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner og det var ikke fullstendighet i kontroller som skal gjennomføres etter hvitvaskingsregelverket.

Det fremgår av tilsvaret at statsautorisert regnskapsfører kontrollerer oppdragene og noterer i et skjema med oversikt over alle oppdrag. Dersom dette ikke er tilstrekkelig, ber regnskapsselskapet om informasjon om dette.

Basert på de avdekkede manglene under tilsynet legger Finanstilsynet til grunn at kontrollene ikke er tilfredsstillende gjennomført. Dersom slike kontroller hadde vært gjennomført på en fullstendig måte og i tråd med formålet med bestemmelsene, skulle de feil og mangler som ble avdekket under tilsynet vært fanget opp. Finanstilsynet legger derfor til grunn at det ikke har vært utført verken overordnet intern kontroll på oppdragsnivå eller kontroll av medarbeideres oppdragsutførelse i samsvar med kravene i regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk.

Det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.1, 7.2, 7.3 og 7.4. Bestemmelsene anses som sentrale i ethvert regnskapsselskap og i ethvert oppdrag. Bruddet er grovt fordi kontrollene er sentrale for å sikre kvalitet.

6. Rettslig grunnlag og nærmere om vilkårene i loven for å kunne fatte vedtak

6.1 Hjemmel

Hjemmel for vedtak om tilbakekall av godkjenning som regnskapsselskap er regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav b. Bestemmelsen lyder som følger:

§ 6-2 Tilbakekall og suspensjon av godkjenningen som regnskapsselskap

Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen hvis et regnskapsselskap

...

b. anses uskikket fordi regnskapsselskapet har overtrådt sine plikter etter lov og forskrifter og overtredelsen er grov eller flere overtredelser til sammen er grove.

Bestemmelsen er i det vesentlige en videreføring av tilbakekallsbestemmelsen i den tidligere regnskapsførerloven, og tilsvarer tilbakekallsbestemmelsen i revisorloven § 14-2. Forarbeidene til den tidligere regnskapsførerloven og forarbeidene til gjeldende revisorlov er derfor også av betydning ved anvendelsen av regnskapsførerloven § 6-2. Også forvaltningspraksis og rettspraksis knyttet til den tidligere loven vil være av betydning.

6.2 Vilkåret om grov overtredelse

For at vedtak om tilbakekall skal kunne fattes må regnskapsselskapet grovt ha overtrådt sine plikter etter lov og forskrifter. Punkt 5 i denne rapporten inneholder en nærmere beskrivelse av hvilke plikter Finanstilsynet mener er overtrådt.

Vilkåret er utformet slik at det er oppfylt dersom en overtredelse er grov eller flere overtredelser til sammen er grove.

De pliktbruddene Finanstilsynet mener er grove hver for seg er:

- mangelfull etterlevelse av risikostyringsforskriften
- manglende etterlevelse av hvitvaskingsregelverket
- manglende overordnet intern kontroll på oppdragsnivå
- manglende kvalitetskontroller av medarbeidere som ikke har godkjenning som statsautorisert regnskapsfører
- manglende lovpålagte avstemminger
- mangelfull gjennomgang av kundens interne rutiner

I tillegg foreligger følgende pliktbrudd:

- manglende overholdelse av plikten til å frasi seg oppdrag
- ikke overholdt regnskapsførers taushetsplikt
- mangelfulle avtaler vedrørende personopplysninger
- manglende perioderapportering

Selv om enkelte av pliktbruddene som Finanstilsynet mener er grove ikke skulle være det, er antallet avdekkede pliktbrudd og alvorligheten i disse slik at overtredelsene uansett til sammen er grove.

Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet mener at vilkåret om at det foreligger en grov overtredelse eller at flere overtredelser til sammen er grove, er oppfylt.

6.3 Vilkåret om uskikkethet

Det er videre et vilkår for tilbakekall at overtredelsene medfører at regnskapsselskapet etter en helhetsvurdering må anses uskikket til å være godkjent regnskapsselskap. I vurderingen av om et selskap skal anses som uskikket skal det legges vekt på om selskapet har gjort det som med rimelighet kan kreves for å hindre eller rette på forholdet, jf. NOU 2017:15 s. 270.

Tilsynet avdekket grove overtredelser av lovgivningen som regnskapsselskapet er underlagt. Overtredelsene gjelder både forhold i selskapet og ved selskapets oppdragsutførelse. Etter Finanstilsynets vurdering er det spesielt alvorlig at det ble avdekket mangler i overordnet kontroll på oppdragsnivå, mangler i kvalitetskontroll av medarbeidere som ikke har godkjenning som statsautoriserte regnskapsførere, mangler i avstemming og dokumentasjon av oppdragsgivernes regnskaper, samt mangler i annen lovpålagt oppdragsdokumentasjon.

Formålet med å innføre en egen godkjenningsordning for regnskapsselskap og underlegge bransjen et offentlig tilsyn, er å sikre kvaliteten på de tjenester som leveres. Regnskapsselskaper må ha evne og vilje til å innrette virksomheten i samsvar med gjeldende regler og sørge for at virksomheten drives forsvarlig fra det tidspunkt det starter opp. Tilsynet avdekket grove overtredelser av lovgivningen som regnskapsselskapet er underlagt. Overtredelsene gjelder både forhold i regnskapsselskapet og i oppdragsutførelsen.

Det er spesielt alvorlig at det ble avdekket mangler i overordnet kontroll på oppdragsnivå, mangler i kvalitetskontroll av medarbeidere som ikke har godkjenning som statsautoriserte regnskapsførere, mangler i avstemming og dokumentasjon av oppdragsgivernes regnskaper, samt mangler i annen lovpålagt oppdragsdokumentasjon. Tilsynet avdekket også mangelfull etterlevelse av risikostyringsforskriften. Finanstilsynet vil videre peke på at statsautoriserte regnskapsførere og godkjente regnskapsselskaper har viktige oppgaver i samfunnets bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Finanstilsynet ser derfor svært alvorlig på at plikter etter hvitvaskingsregelverket ikke er overholdt. Finanstilsynet konstaterer at regnskapsselskapet ikke har vist vilje eller evne til å sette i verk nødvendige tiltak for å bringe kvaliteten på virksomhetsutøvelsen opp på et forsvarlig nivå.

Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet mener at omfanget av overtredelser i regnskapsselskapet er vesentlige, har pågått over lengre tid, og er av en slik karakter at de er egnet til å skade interessene til oppdragsgivere, offentlige myndigheter og andre. Finanstilsynet mener videre at de avdekkede pliktbruddene er så

omfattende og gjennomgripende at det ikke dreier seg om unntak fra en ellers forsvarlig oppdragsutførelse og drift av regnskapsføringsvirksomheten. Pliktbruddene tilsier at selskapets ledelse mangler forståelse for det regelverk som gjelder for virksomheten. Etter en samlet vurdering mener Finanstilsynet at lovens uskikkethetskrav er oppfylt.

7. Hvorfor Finanstilsynet mener at vedtak er nødvendig

Som det fremkommer foran, er Finanstilsynet av den oppfatning at vilkårene for å tilbakekalle godkjenningen som regnskapsselskap er til stede, og at Finanstilsynet derfor *kan* fatte et slikt vedtak.

I vurderingen av om det *skal* fattes vedtak om å tilbakekalle godkjenningen som regnskapsselskap, er Finanstilsynet innforstått med at vedtak om tilbakekall av godkjenning er svært inngripende for regnskapsselskapet, dets ansatte og eiere. Finanstilsynet legger derfor til grunn at vedtaket må være nødvendig og forholdsmessig.

Et vedtak om tilbakekall av selskapets godkjenning vil også berøre selskapets oppdragsgivere, fordi disse vil måtte inngå avtale med et nytt regnskapsforetak dersom de fortsatt ønsker å utkontraktere sin regnskapsføring. Dette er imidlertid en nødvendig konsekvens av et vedtak om tilbakekall. Finanstilsynet mener at oppdragsgivernes interesser ivaretas best gjennom å hindre en fortsatt risiko for at de ikke mottar regnskapsføringstjenester med nødvendig kvalitet. I og med at regnskapsselskapet ivaretar oppdragsgiveres egne plikter etter bokførings-, regnskaps-, skatte- og avgiftslovgivning, vil kvalitetssvikt i oppdragsutførelsen kunne få negative konsekvenser for oppdragsgiverne.

For å kunne ivareta oppdragsgivernes interesser på en god måte er regnskapsførerbransjen avhengig av at allmennheten og myndighetene kan ha tillit til at regnskap, rapporter og bekreftelser som er produsert av regnskapsselskaper er korrekte og oppfyller krav i lov og forskrift. Når selskapet ikke overholder de reglene som gjelder for regnskapsføringsvirksomhet, svekkes tilliten både til det enkelte regnskapsselskapet og til regnskapsførerbransjen. For å ivareta de samfunnsmessige hensynene er det nødvendig å hindre at regnskapsselskap som ikke av eget tiltak sørger for at virksomheten drives i samsvar med lovgivningen og at regnskapsoppdragene utføres slik de skal, kan fortsette.

At Finanstilsynet ivaretar sin tilsynsrolle, er også av sentral betydning for tilliten. Det vil være negativt for oppdragsgiverne og regnskapsføreryrket om regnskapsselskap som grovt har overtrådt sentrale plikter som følger av lov eller forskrifter, fortsatt skal inneha offentlig godkjenning.

Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet mener at det er nødvendig og forholdsmessig å fatte vedtak om tilbakekall av selskapets godkjenning som regnskapsselskap, og at et slikt vedtak skal fattes.

For Finanstilsynet

Anders Grini
konst. seksjonssjef

Wenche Falch-Hennum
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.